
N.Axmedova Farg'ona davlat universiteti, O'zbek tili va adabiyoti kafedrası
o'qituvchisi, e-mail: alijonova.n94@gmail.com

Orcid: 0009-0009-667-7043

KOMPYUTER LINGVISTIKASI TERMINLARINING STRUKTUR XUSUSIYATLARI

<https://zenodo.org/records/18780246>

Annotatsiya: Maqolada kompyuter lingvistikasi terminlarining strukturaviy va semantik xususiyatlari o'zbek tili agglyutinativ tabiati kontekstida tahlil qilinadi. Tadqiqotda terminlarning morfologik tuzilishi, derivatsion modellari va ularning tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) tizimlaridagi o'rni yoritilgan. N. Abdurahmonova, Z. Xolmanova va A. Rahimov kabi olimlarning nazariy qarashlariga tayangan holda, terminlarni semantik teglashning uch bosqichli modeli va KTCJ (ko'plik, egalik, kelishik, shaxs-son) strukturaviy qolipi tahlil qilingan. Maqola sohaning leksikografik va tizimli-struktur tahlili muammolarini qamrab oladi.

Kalit so'z va iboralar: kompyuter lingvistikasi, terminologiya, struktur tahlil, agglyutinativlik, NLP, semantik teglash, tezaurus, KTCJ modeli, derivatsiya, lisoniy korpus.

STRUCTURAL CHARACTERISTICS OF COMPUTATIONAL LINGUISTICS TERMS

Annotation: The article analyzes the structural and semantic characteristics of computational linguistics terms within the context of the agglutinative nature of the Uzbek language. The research highlights the morphological structure, derivational models, and their role in Natural Language Processing (NLP) systems. Drawing on the theoretical views of scholars such as N. Abdurahmonova, Z. Kholmanova, and A. Rahimov, a three-level model for semantic tagging of terms and the KTCJ (plural, possessive, case, person) structural framework are analyzed. The article covers issues of lexicographic and systemic-structural analysis of the field.

Key words and phrases: computational linguistics, terminology, structural analysis, agglutination, NLP, semantic tagging, thesaurus, KTCJ model, derivation, linguistic corpus.

СТРУКТУРНЫЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТЕРМИНОВ ВЫЧИСЛИТЕЛЬНОЙ ЛИНГВИСТИКИ

Аннотация: В статье анализируются структурные и семантические характеристики терминов вычислительной лингвистики в контексте агглютинативной природы узбекского языка. Исследование освещает морфологическую структуру, деривационные модели и их роль в системах обработки естественного языка (NLP). Опираясь на теоретические взгляды таких ученых, как Н. Абдурахмонова, З. Холманова и А. Рахимов, анализируется трехуровневая модель семантической разметки терминов и структурная модель КТСЖ (множественное число, притяжательный падеж, падеж, лицо). В статье рассматриваются вопросы лексикографического и системно-структурного анализа данной области.

Ключевые слова и фразы: вычислительная лингвистика, терминология, структурный анализ, агглютинация, NLP, семантическая разметка, тезаурус, модель КТСЖ, деривация, лингвистический корпус.

Kirish. Zamonaviy fanning sohalararo rivojlanishi tilshunoslik, matematik mantiq va dasturlash nazariyasini birlashtirgan fundamental va amaliy soha – kompyuter lingvistikasining paydo bo'lishiga olib keldi. Global raqamlashtirish va sun'iy intellektning faol joriy etilishi sharoitida ushbu sohaning terminologik apparatini tadqiq qilish ustuvor vazifa hisoblanadi. Kompyuter lingvistikasi terminologiyasi murakkab dinamik tizim bo'lib, unda ham axborotni qayta ishlashning universal tamoyillari, ham o'zbek tilining agglyutinativ tabiati kabi o'ziga xos lisoniy xususiyatlar aks etadi.

Terminlarning struktur tahlili muammosi lisoniy birliklarni avtomatlashtirilgan tizimlar tomonidan to'g'ri qabul qilinishi uchun ularni formallashtirish zarurati bilan bog'liq. Sintaktik munosabatlar asosan so'z tartibi va predloglar orqali ifodalanadigan ingliz tili kabi analitik tillardan farqli o'laroq, o'zbek tili murakkab affiksatsiya tizimiga tayanadi. Bu axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va matnni avtomatik qayta ishlash sohasida terminlarning shakllanishiga o'ziga xos ta'sir ko'rsatadi hamda ixtisoslashtirilgan morfologik analizatorlar va teglash modellarini ishlab chiqishni talab qiladi. Ushbu tadqiqotning dolzarbligi o'zbek ilmiy-texnik terminlarining semantik va strukturaviy ifodalanishining yagona standartlashtirilgan tizimi mavjud emasligi bilan belgilanadi. Dunyo korpus lingvistikasidagi ulkan yutuqlarga qaramay, o'zbek tili hali ham annotatsiyalangan resurslar va ixtisoslashgan terminologik ma'lumotlar bazalari taqchilligiga duch kelmoqda. Terminlarning struktur xususiyatlarini o'rganish nafaqat to'plangan leksik materialni tizimlashtirish, balki mashina tarjimasida algoritmlari, nutqni aniqlash tizimlari va intellektual qidiruv tizimlarini yaratish uchun nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

Ushbu hisobotda so'z yasash mexanizmlari, affiksalsan zanjirlarning ierarxik tuzilishi, shuningdek, kompyuter lingvistikasi terminlarining semantik tasniflash usullari ko'rib chiqiladi. Yangi texnologik tushunchalar oqimi sharoitida terminologik tizimning mahsuldorligini ta'minlovchi derivatsion jarayonlar va modellarni tahlil qilishga alohida e'tibor qaratiladi.

Adabiyotlar tahlili va metodologik asoslar. O'zbekistonda kompyuter lingvistikasi tadqiqotlarining nazariy poydevori N. Abdurahmonova va Z. Xolmanova asarlarida qo'yilgan. Xususan, N. Abdurahmonovaning "Kompyuter lingvistikasi va tilshunoslikning kelajagi" (2020) asari tabiiy tilni avtomatik qayta ishlashning lisoniy asoslarini kompleks tadqiq etadi, unda muallif samarali tezauruslar yaratish imkoniyatlari va lingvistik terminlarni tasniflash tamoyillarini batafsil tahlil qiladi. Z. Xolmanova o'zining "Tilni avtomatik qayta ishlash" (2018) kitobida tilni rasmiy tizim sifatida ko'rib chiqib, terminologiyaning texnik jihatlari va NLP algoritmlariga e'tibor qaratadi.

Metodologik jihatdan ushbu tadqiqot o'zbek tilshunosligida A. Nurmonov maktabi tomonidan ishlab chiqilgan tizimli-struktur tahlil tamoyillariga tayanadi. Struktur tilshunoslik tilni birliklar o'rtasidagi munosabatlar tizimi deb hisoblaydi, bu esa kompyuter modellashtirish uchun juda muhimdir. XX asr oxiri va XXI asr boshlarida o'zbek tilshunosligi tizimli-struktur tahlil bosqichiga o'tdi, bu yerda asosiy e'tibor shunchaki faktlarni tavsiflashdan lisoniy modellarning ishlash qonuniyatlarini aniqlashga ko'chdi.

Terminlarning morfologik tuzilishini tahlil qilish uchun chekli avtomatlar nazariyasi va ikki darajali morfologiya (two-level morphology) apparati qo'llaniladi. Ushbu yondashuv agglyutinativ tilda morfemalarning birikish qoidalarini Finite State Transducers (FST) kabi rasmiy modellar orqali tavsiflash imkonini beradi. Amaliy jihatdan korpus lingvistikasi metodlaridan foydalaniladi, bu terminlarning qo'llanilish chastotasi, ularning kollokatsiyalari va autentik kontekstdagi pragmatik funktsiyalarini aniqlash imkonini beradi.

Kompyuter lingvistikasidagi lisoniy vositalar an'anaviy ravishda ikki qismga bo'linadi:

1. Deklarativ qism: til va nutq birliklari lug'atlari, grammatik ma'lumotnomalar va matnlar korpusini o'z ichiga oladi.
2. Protsedura qismi: lisoniy ta'minotni boshqarish algoritmlari, matnni tahlil qilish va sintez qilish usullarini qamrab oladi.

A. Rahimov o'z tadqiqotlarida kompyuter lingvistikasi nazariy tilshunoslik yutuqlaridan foydalanib, tilni "sof munosabatlar tizimi" (L. Yelmslev bo'yicha) sifatida ko'rib chiqishini ta'kidlaydi, bu esa nazariya qurishda aksiomatik yondashuvni talab qiladi. Aksiomatik nazariya boshlang'ich postulatlar mavjudligini nazarda tutadi, ulardan tizimning barcha keyingi qoidalari keltirib chiqariladi, bu esa dasturlash mantiqiga to'liq mos keladi.

Agglyutinativ tizimda terminlarning morfologik strukturasi. O‘zbek tili agglyutinativ til bo‘lib, unda grammatik ma‘nolar o‘zakka bir ma‘noli affikslarning ketma-ket qo‘shilishi orqali ifodalanishi bilan ajralib turadi. Kompyuter lingvistikasida bu xususiyat so‘z o‘zgarishining rasmiy modellarini yaratish uchun asos bo‘ladi. Bu yerda tahlilning asosiy strukturaviy birligi o‘zak (stem) va affikslar to‘plamidan iborat bo‘lgan terminologik zanjirdir.

Ot turkumidagi terminlar strukturasi modeli. Kompyuter lingvistikasi terminlarining ko‘p qismini tashkil etuvchi ot turkumidagi so‘zlar uchun affikslarning qat‘iy ierarxiyasi aniqlangan. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, ushbu affikslarning nazariy jihatdan mumkin bo‘lgan kombinatsiyalari soni 64 tani tashkil etadi, biroq terminologik birliklarni yaratish uchun ularning hammasi ham semantik jihatdan to‘g‘ri (valid) emas. O‘zbek tilida ot o‘zaklari uchun jami 339 xil qo‘shimcha (affiks kombinatsiyasi) aniqlangan. Kompyuter tahlili uchun bu shuni anglatadiki, tizim grammatik ma‘lumotni terminning leksik ma‘nosidan to‘g‘ri ajratish uchun ushbu qoliplarni taniy olishi kerak. O‘zbek tili uchun "stemming" (o‘zakni ajratish) jarayoni aynan mana shu affiks qatlamlarni ketma-ket "kesib tashlash"ga asoslanadi.

Fe‘l terminlarining struktur xususiyatlari. Kompyuter lingvistikasidagi fe‘l shakllari ko‘pincha jarayonlarni belgilashda ishtirok etadi (protsedura leksikasi: *tahlil qilmoq, ishlov bermoq*). O‘zbek fe‘li ulkan derivatsion salohiyatga ega bo‘lib, harakatning eng nozik jihatlarini nisbat va modal affikslar orqali ifodalash imkonini beradi. 8000 dan ortiq annotatsiyalangan fe‘llarni o‘z ichiga olgan ma‘lumotlar bazasida termin strukturasi ta‘sir qiluvchi affikslarning quyidagi turlari ajratib ko‘rsatiladi :

1. Derivatsion affikslar: Boshqa so‘z turkumlarini fe‘lga aylantiradi (masalan, *kodlash* terminidagi *-lash*).
2. Nisbat affikslari: Birgalik (*-sh*), orttirma (*-tir*), majhul (*-il*), o‘zlik (*-lan*).
3. Zamon va modal ko‘rsatkichlar: Tizimdagi jarayonning holatini belgilaydi.

Fe‘l terminlarini avtomatik qayta ishlashda unlilar uyg‘unligini (vowel harmony) hisobga olish juda muhim, bu o‘zbek tilida turk tilidagidek qat‘iy bo‘lmasa-da, affiks shaklini tanlashga ta‘sir qiladi (masalan, jo‘nalish kelishigi uchun *-ga, -ka, -qa*).

Derivatsion tahlil va termin yasash usullari. Kompyuter lingvistikasi terminologiyasining shakllanishi bir necha asosiy kanallar orqali sodir bo‘ladi: o‘zlashtirish, kalkalash va tildagi derivatsiya. Derivatsion tadqiqotlar umumiste‘moldagi so‘zlarning so‘z yasash modellari ta‘sirida qanday qilib tor ixtisoslashgan ma‘noga ega bo‘lishini kuzatish imkonini beradi.

Affiksatsiya yetakchi mexanizm sifatida. Affiksatsiya kompyuter lingvistikasi leksikasini boyitishning eng mahsuldor usuli hisoblanadi. O‘zbek tilida affikslar nafaqat grammatik, balki kuchli ma‘no hosil qiluvchi vazifani ham bajaradi. AKT sohasida quyidagi modellar faol qo‘llaniladi:

- Otdan yasash: Ot va sifatlardan terminlar yaratish. Masalan, mavhum tushunchalar va tizimli xususiyatlarni belgilash uchun *-lik* affiksi qo‘llaniladi (*diskretlik*).
- Fe‘ldan yasash: Jarayonlarni nomlash uchun *-ish* yoki *-uv* harakat nomlaridan foydalaniladi (*izlash, tahlil qilish*).

Texnik korpusda derivatlarning asosiy so‘z turkumlari bo‘yicha taqsimlanishi statistik tahlili quyidagicha:

Asosiy so‘z turkumi	Foiz nisbati	Tyipik affikslar	Termin misollari
Ot	42%	<i>-lik, -iy, -lash</i>	<i>axborotli, raqamlashtirish</i>
Fe‘l	35%	<i>-ish, -uv, -ma</i>	<i>qidiruv, qurilma, ko‘rsatma</i>

Asosiy soʻz turkumi	Foiz nisbati	Tipik affikslar	Termin misollari
Sifat	18%	-lik, -lash	aniqlik, optimallashtirish
Oʻzlashmalar	5%	(moslashuv)	fayllashtirmoq, skanerlash

Murakkab terminlar strukturasi va soʻz qoʻshilishi. Affiksatsiyadan tashqari, terminlar hosil qilishning sintaktik usuli — barqaror soʻz birikmalarini yaratish muhim rol oʻynaydi. Kompyuter lingvistikasida ikki va uch komponentli strukturalar tez-tez uchraydi.

Oʻzbek termin-birikmalarining inglizcha analoglari bilan solishtirganda strukturaviy xususiyatlari:

- Ingliz tilida atributiv konstruktsiyalar koʻpincha birikish tamoyili boʻyicha quriladi (*Noun + Noun*), masalan, *data processing*.
- Oʻzbek tilida bunday konstruktsiyalar izofet bogʻlanishi yoki qaratqich kelishigini talab qiladi: *ma'lumotlarga ishlov berish*.
- Agglyutinativ tabiat butun iboralarni ixcham leksik birliklarga "qadoqlash" imkonini beradi. Masalan, inglizcha "in the linguistic corpus" (3 soʻz) oʻzbekcha "lingvistik korpusda" (2 soʻz) ga mos keladi, bu yerda lokativ maʼno *-da* affiksi orqali beriladi.

Semantik struktura va koʻp maʼnolilik muammosi. Terminning struktur tahlili uning semantik komponentini hisobga olmasdan mumkin emas. Kompyuter lingvistikasida terminlar koʻpincha "qatlamlı" semantikaga ega boʻlib, bir xil oʻzak turli sohalarda turlicha maʼnolarda qoʻllanilishi mumkin.

Semantik teglashning uch darajali modeli. Terminologik noaniqlik (polisemiya) muammosini hal qilish uchun terminlarni uch darajada annotatsiyalash modeli taklif etiladi :

1. Konseptual daraja: Umumiy kognitiv kategoriyani aniqlash (Obʻekt, Jarayon, Xususiyat, Metod). Masalan, *yadro* termini ushbu darajada "Markaziy komponent/Obʻekt" deb teglanadi.
2. Domen darajasi: Muayyan ilmiy sohani koʻrsatish (Tilshunoslik, IT, Konchilik). Oʻsha *yadro* tilshunoslikda gapning tuzilishiga, ITda esa operatsion tizimga tegishli boʻladi.
3. Ontologik daraja: Relyatsion munosabatlarni oʻrnatish (*is-a, part-of, has-method*). Bu terminni bilimlar ierarxiya tarmogʻiga kiritish imkonini beradi.

Semantik maydonlar va tezauruslar. Kompyuter lingvistikasi terminlari semantik maydonlarga birlashib, tezauruslarni hosil qiladi. Tezaurus oddiy lugʻatdan deskriptorlar (kalit soʻzlar) oʻrtasidagi munosabatlar aniq koʻrsatilganligi bilan farq qiladi.

Terminologik tezaurus tuzilishidagi munosabatlarning asosiy turlari:

- Ierarxiya: "rod — vid" (*avtomatik tarjima — lingvistik taʼminot turi*).
- Ekvivalent: sinonimiya (*IQT — informatsion qidiruv tizimi*).
- Assotsiativ: "qism — butun", "jarayon — natija" (*indekslash qidiruv bilan bogʻliq*).

Oʻzbek segmentida bunday tuzilmalarni yaratish referatlash, transliteratsiya va faktografik qidiruv jarayonlarini avtomatlashtirish imkonini beradi.

Kompyuter leksikografiyasi va tahlil vositalari. Terminlarning struktur xususiyatlarini oʻrganish uchun maxsus dasturiy vositalar va leksikografik platformalar qoʻllaniladi. Inglizcha-oʻzbekcha va oʻzbekcha-inglizcha kompyuter lugʻatlarini ishlab chiqish ustuvor yoʻnalishlardan biridir.

Matnlar korpusining roli. Korpus lingvistikasi strukturaviy gipotezalarni tasdiqlash uchun empirik asos boʻlib xizmat qiladi. "Maktab korpusi" va boshqa elektron resurslar tahlili asosida olimlar chastotali qoliplarni, kollokatsiyalarni va morfologik konstruktsiyalarni aniqlaydilar. Python

kutubxonalaridan (NLTK, UDPipe) muntazam ifodalari (regular expressions) bilan birga foydalanish terminlarni yarim avtomatik ekstraksiya qilish imkonini beradi. Bu quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Matni avtomatik preprosessing qilish.
- Morfologik shablonlar bo'yicha termin-nomzodlarni ajratish (masalan, *Adj + Noun*).
- Olingan strukturalarni ekspert tekshiruvidan o'tkazish.

Bilimlarni taqdim etish modellari: Freymlar va Ssenariylar. Kompyuter lingvistikasida termin strukturasi ko'pincha freym modeli orqali tavsiflanadi — bu odatiy vaziyatlarni ifodalash uchun ma'lumotlar strukturasi. Freym "slot"lardan iborat bo'lib, ularning har biri terminning ma'lum bir atributiga mos keladi.

Masalan, "Kompyuter lug'ati" termini freymi quyidagi slotlarni o'z ichiga olishi mumkin:

- Kirish tili: (o'zbek, ingliz).
- Hajmi: (leksikalar soni).
- Annotatsiya turi: (morfologik, semantik).
- Kirish: (onlayn, oflayn).

Ssenariylar esa "Avtomatik tarjima" kabi jarayonlarning dinamik tuzilishini tavsiflaydi, bunda bosqichlar ketma-ketligi (tahlil — transfer — sintez) va jarayon ishtirokchilarining rollari belgilanadi.

O'zbek terminlari struktur tahlilidagi muammolar. Nazariy ishlanmalarga qaramay, terminlarni tahlil qilish tizimlarini amaliyotga tatbiq etish til tipologiyasi va resurslar holati bilan bog'liq qator to'rsiqlarga duch kelmoqda.

1. Segmentatsiya va tokenizatsiya muammosi: Ingliz tiliga yo'naltirilgan tokenizatsiya strategiyalari ko'pincha o'zbek tilining agglyutinatativ tuzilmasini hisobga olmaydi, bu esa o'zak va affikslarni ajratishda xatolarga olib keladi. Noto'g'ri segmentatsiya termin strukturasi buzadi va uni ma'nosiz morfemalar to'plamiga aylantiradi.
2. Annotatsiyalangan ma'lumotlar tanqisligi: Zamonaviy neyrotarmoq modellarini (LLM, Transformers) o'qitish uchun millionlab so'zli annotatsiyalar kerak. O'zbek segmentida bunday resurslar juda cheklangan, bu esa uni "low-resource languages" (kam resursli tillar) toifasiga kiritadi.
3. Terminologik beqarorlik: O'zbek ilmiy-texnik diskursida xalqaro terminlarning izchil bo'lmagan moslashuvi tez-tez kuzatiladi. Bir xil tushuncha ruscha, inglizcha o'zlashma yoki o'zbekcha kalka bilan belgilanishi mumkin, bu esa ortiqcha sinonimiyani keltirib chiqaradi va avtomatik qidiruvni qiyinlashtiradi.
4. Morfologik omonimiyani murakkabligi: Bir xil affikslar kontekstga qarab turli vazifalarni bajarishi mumkin, bu esa ko'p ma'nolilikni yo'qotishning ilg'or algoritmlarini talab qiladi.

Ushbu muammolarni hal qilish har bir leksika haqida morfologik, semantik va ontologik ma'lumotlarni birlashtirgan milliy terminologik korpusni yaratishda ko'rinadi.

Xulosa

Kompyuter lingvistikasi terminlarining strukturaviy xususiyatlarini tadqiq qilishni yakunlar ekanmiz, quyidagi xulosalarga kelish mumkin. O'zbek tilidagi ushbu sohaning termin-tizimi xalqaro texnologik leksika va milliy grammatik modellarning o'ziga xos uyg'unligidir. Strukturaning asosini ot shakllari uchun qat'iy KTCJ ierarxiyasiga va fe'l o'zaklari uchun murakkab derivatsion qoidalarga bo'ysunadigan agglyutinatativ zanjirlar tashkil etadi.

Tahlillar shuni ko'rsatdiki, termin yasash mahsuldorligi ham tilning ichki imkoniyatlari (affiksatsiya: *-lik, -lash, -ish*), ham global kontseptlarni o'zbek sintaksisining SOV-tuzilishiga moslashtiruvchi sintaktik konstruktsiyalar hisobiga ta'minlanadi. Semantik teglashning uch darajali modelini qo'llash ko'p ma'nolilikni bartaraf etish va intellektual lisoniy resurslarni yaratishning eng istiqbolli usuli deb topildi. O'zbekistonda kompyuter lingvistikasining keyingi rivojlanishi lisoniy ma'lumotlarni keng ko'lamda raqamlashtirish va annotatsiyalash zarurati bilan chambarchas bog'liq. To'liq terminologik korpuslarni yaratish, FST texnologiyalari asosida aniq morfologik analizatorlarni ishlab chiqish va milliy tezauruslarni global axborot tarmoqlariga integratsiya qilish o'zbek tilining sun'iy intellekt davridagi mavqeyini mustahkamlashning asosiy omillari bo'ladi. Terminologiyaning struktur jihatlarini o'rganish milliy fan va ta'limning raqamli kelajagi binosi quriladigan poydevordir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Abdurahmonova N. Kompyuter lingvistikasi va tilshunoslikning kelajagi. – Toshkent: Akademiashr, 2020. – 180 b.
2. Xolmanova Z. Tilni avtomatik qayta ishlash. – Toshkent: Fan, 2018. – 156 b.
3. Rahimov A. Kompyuter lingvistikasi: o'quv qo'llanma. – Toshkent: Akademiashr, 2011. – 128 b.
4. Nurmonov A. Struktur tilshunoslik: ildizlari va yo'nalishlari. – Toshkent: Ta'lim, 2009. – 160 b.
5. Kuriyozov E., Mengliev B. et al. Uzbek language in the digital age: challenges and perspectives // Tandfonline. – 2025.
6. Abduraxmonova N., Boysariyeva S. Tabiiy tilni qayta ishlashda (NLP) okkazonalizmlarning morfem tahlili // Science and innovation. – 2023. – Vol. 2. – No. 8.
7. Eshmatova M. Linguistic models of relational constructions in the parallel corpus of the Uzbek language // Science and Innovation. – 2026. – Vol. 4. – No. 12.
8. Nurullayev M. Kompyuter terminlarining derivatsion tadqiqi // Science and innovation. – 2022. – Zenodo: 7125800.
9. Kadirbekova D.X. Ingliz va o'zbek tillarida axborot texnologiyalari terminologiyasining lingvistik xususiyatlari. Monografiya. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2016. – 140 b.

Sharafutdinova Nilufar Xursandovna

Farg'ona davlat universiteti, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

nilusharafutdinova1973@gmail.com +998903005358

<https://orcid.org/0009-0003-5405-9550>

FIGURAL TEONIMLA LINGVOPOETIKASI

<https://zenodo.org/records/18780224>

Annotatsiya. Maqolada mifologik personajlar bo'lmish Hur va Pari go'zalliklari asosidagi ko'chim bilan Yarayguvchi tushunchasining ifodlanishi, teonimik ma'no ifodalashda obrazli-metaforik ko'chim va badiiy-estetik tafakkurning or'ni haqida fikr yuritiladi.

Kalit so'zlar: figural, teonim, mifik, obrazli-metaforik, badiiy, estetik, personaj.

LINGUPOETICS OF FIGURAL THEONIMS

Abstract. The article discusses the expression of the concept of the Creator through metaphorical transfer based on the beauties of the mythological characters Hur and Pari, the role of figurative-metaphorical transfer and artistic-aesthetic thinking in expressing the theonymic meaning.

Keywords: figural, theonym, mythical, figurative-metaphorical, artistic, aesthetic, character.